

dre, og jeg ser ingenlunde en ideal Ordning af Skolevæsenet derved, at man fik en Del Smaa-skoler sat omkring i de enkelte Kommuner, saaledes som et æret Medlem ønskede det. Men der var en Indvending herimod, som blev fremfat, og det var den, at Skoleveien forlænges. Ja, det er ganske sandt. Vi have dog i den nu bestaaende Lovgivning sat en Grændse for Skoleveiens Længde, der maa følges som Regel; men et andet Spørgsmaal er det, om man ikke netop ved at flyde Forfoklen til Side vil forhindre, at de smaa Børn, og om dem maa der her nærmest blive Tale, faae en kortere Skolevei end nu. Forfoklen har man jo netop behandlet fra det Synspunkt i Lovforslaget, at den skulde give Anledning til, at de smaa Børn fik en kort Skolevei og derfor kunde samles enten i den egentlige Skole, eller i et leiet Lokale eller i Lærersens Hjem. Hvad der saa mulig maatte tabes paa een Maade, vilde ighen indvindes paa anden Maade, og det vilde i hvert Tilfælde kun være de større Børn, der faae en noget længere Vej til Skolen, hvis man faar større Skoler end hvis man faar smaa Skoler. Man vil saa ogsaa i Undervisningens Bessaffenhed finde fuldt Bederlag for den længere Vej, de ville have at gaa.

Der blev dernæst berørt Spørgsmaalet om Undervisningstiden, om man skulde holde paa Hverdagsundervisning eller paa Andendagsundervisning, eller om man ansaa det for rigtigt, at daglig Hverdagsundervisning opstillebes som Maal. Det sidste gjør Lovforslaget, og nu mente en æret Taler, at denne Bestemmelse pludselig var kommen dumpende ned, tror jeg, det var det ærede Medlem sagde; den var ganske uformodet opdukket i Lovforslaget, medens man i de tidligere slet ikke havde kendt Noget dertil. Det skal jeg dog til-lade mig at sige det ærede Medlem, er en Feil-tagelse. Der er Ingen, der nogenstunde har tænkt paa at ville paahyde enten Andendagsundervisning som en Regel, der ikke turde overskrides, eller Halvdagsundervisning som det Samme, som en Regel, der ikke turde overskrides; men det kommer deraf, at det ærede Medlem har overset et eneste, vistnok ganske lille Ord, som baade findes i det Forslag, der forhandlebes her i Oktober Maaned, og som fandtes i det Forslag, jeg tidligere frem-fatte i Landstinget, nemlig det Ord: „mindst“. Der er Tale om Undervisning en halv Dag som Minimum, som det Mindste, der skulde ydes, men det er paa ingen Maade Tanken at ville gjøre det til en fast Regel, at al Undervisning kun skulde være Halvdagsundervisning, thi saa maatte man jo til at indstrænke Undervisningen i de Kommuner, der allerede have daglig Hverdagsundervisning, og at en saadan er til Stede nogle Steder, vil det ærede Medlem kunne overtlyde sig om ved f. Ex. at gjøre Besøg paa Frederiksberg; der har de det. Det har altjaa ingenlunde kunnet falde mig ind, at dette skulde betragtes som en

ny Regel. Det er en Misforstaaelse at opfatte det saaledes. Men naar det ærede Medlem sagde: ja, det er kommet dumpende ned, det ser man af, at man ikke har forøget Alderstillage-nes Størrelse, saa vil jeg bede det ærede Medlem tage Lovforslaget for sig og se paa § 29, hvor Alderstillagene omtales. Jeg vil bemærke, at fordi man anfatter en ny Lærer, er det ikke nød-vendigt at han bliver fast Lærer, men en af De-lene bliver han, enten fast Lærer eller ikke fast. Og hvorledes vil Alderstillaget stille sig? Det ser man klart af § 29 første Linie, hvor det hed-der: „Af de i hver Skoleraadskreds fast ansatte Skolelærere skulle de tre Fjerdedele have Alderstillag“. Deraf følger, at Alderstillaget voger med de faste Læreres Antal, og der har altjaa ikke været Noget, at rette paa nogen Maade i den Anledning. Sagen er ganske i sin Orden.

Meget hyppigt er det under Forhandlingerne omtalt igaar og idag og er ligeledes blevet om-talt i Oktober Maaned, at man ideligt er gaaet Kommunerne for nær, og det ærede Medlem for Præstø Amts 6te Valgkreds (Boisen) duede især derved. Han paapegede jo, hvorledes de kommunale Bestyrelser omtales paa flere Steder i Lovforslaget, men det var en aldeles forført Maade, hvorpaa det var slet Særlig Forargelse tog det ærede Medlem af to Forslag. Det ene er det angaaende Mulkteringen; deraf sluttede det ærede Medlem, at til at mulkttere kunde de kommunale Bestyrelser være gode nok. Vil man læse disse Paragrafer, 4—6, nøiere igjennem, vil man dog finde, at det ikke blot er til at mulkttere, at de kommunale Autoriteter faae Myndighed, men at det hele Spørgsmaal om Skoleforsømmelser bliver lagt i Kommunernes Haand. Det staaar jo til dem at undlade Mulktering ved at give en Raamindelse. Altjaa er det en meget stor Myndig-hed, der gives Kommunerne. Det andet Punkt, hvoraf det ærede Medlem tog stor Forargelse, var Spørgsmaalet om Skoleplanernes Affattelse. Det var i Grunden det værste Punkt, tror jeg; det var meget slem. Men nu glemte det ærede Medlem at optaste det Spørgsmaal: Spilken er da den nu bestaaende Tilstand? Spilken er den Tilstand, som den nuværende Skolelovgivning, Anordningen af 1814, indeholder i den Hen-seende? Det er ganske simpelt den, at det er Skoledirektionen og Ministeriet, der afgjøre Sagen, uden at der med et eneste Ord er Tale om Sogneraadenes eller de kommunale Autoriteters Bistand. Naar man altjaa nu her har optaget en Bestemmelse om, at de kommunale Raad skulle have Anledning til at udtale sig, tror jeg dog, at det er et Fremskridt, om man end vil kalde det et overordentlig lille. Men saa vidt tror jeg dog ikke, at selv det ærede Medlem vil gaa, at han vil overlade Kommunerne selv at afgjøre, hvor-ledes Skoleplanerne skal affattes. (Bjfsen: Jo.) Ja, vil det ærede Medlem det, saa tillader jeg